

Luftvårdsarbetet nationellt och internationellt - drivkrafter och bromsar

Anna Engleryd
Naturvårdsverket
April 2016

Existerande luftvårdslagstiftning

INTERNATIONELLT

CLRTAP - UN ECE Konventionen om långväga transporterade luftföroreningar.

- Long term strategy
- 8 Protokoll

HELCOM

IMO m fl

EU

- Strategiska mål
- Takdirektivet
- Luftkvalitetsdirektiven
- Sektorslagstiftning - ex. IED, EURO standards...

NATIONELLT

- Miljömål
- Lagstiftning

Dagens situation = drivkrafter ?

- EUs långsiktiga mål (7e MHP) och WHO guidelines klaras inte med existerande lagstiftning.
- Sverige klarar inte sina luftrelaterade nationella miljömål och överskrider EU lagstiftningens tillåtna halter av PM10 och NO2.
- Dålig luft beräknas leda till över 600.000 förtida dödsfall per år i UNECE regionen, över 400 000 i EU och ca 5500 i Sverige
- 10 % av ekosystemen i EU överskrider kritisk belastning för försurning
- ca 6% i Sverige
- 62 % av ekosystemen i EU överskrider kritisk belastning för övergödning (över 70 % i Natura 2000 områden) - ca 46% i Sverige
- Dålig luftkvalitet kostar idag Europeerna ca €250 - 1000 miljarder per år
- Total kostnad för luftkvalitetsåtgärder i EU idag beräknas till ca €60 miljarder (0,5% av EU:s BNP)

CONVENTION ON LONG-RANGE TRANSBOUNDARY AIR POLLUTION

UNITED NATIONS ECONOMIC
COMMISSION FOR EUROPE

- Skrevs under 1979, trädde i kraft 1983
- 51 Parter
- 8 protokoll
- SO₂, NO_x, VOC, NH₃, PM_{2,5}, BC, HM, POP
- Effektbaserat arbete
- Nära samarbete mellan forskning och policy
- Nära kopplingar till EU, påverkar varandra.
- Göteborgsprotokollet 1999
- Multieffect-multi pollutant Omförhandlades 2012

- Nya tak till år 2020
- Minskingsåtagande även för PM 2,5
- Black Carbon skall beaktas som en delmängd av PM 2,5.
- Uppdaterade/nya tekniska annex
- Inget nytt annex IX (NH3) - men en öppning för en snar revision.
- Flexibilitet för nya parter - CET
- Möjlighet till "Adjustments"

	SO ₂		NO _x		NH ₃		NMVOC		PM _{2,5}	
	Utsläpp 2005 kt	Tak 2020 % (kt)	Utsläpp 2005 kt	Tak 2020 % (kt)	Utsläpp 2005 kt	Tak 2020 % (kt)	Utsläpp 2005 kt	Tak 2020 % (kt)	Utsläpp 2005 kt	Tak 2020 % (kt)
Sverige	36	22 % (29)	174	36 % (112)	55	15 % (47)	197	25 % (149)	29	19 % (24)
EU	7 828	59 %	11 355	42 %	3 813	6 %	8 842	28 %	1 504	22 %

= Baseline !!!

- Endast ratificerat av ett land
- EU - både gas och broms

EUs "luftpaket" -

- Förslag till ny luftvårdslagstiftning. December 2013

4 delar

- 1) Uppdaterad strategi - Programmet för ren luft i Europa
 - 2) Förslag till rådsbeslut gällande ratificering av det reviderade Göteborgsprotokollet
 - 3) Förslag till nytt direktiv om utsläpp från medelstora förbränningsanläggningar
 - 4) Förslag till nytt/reviderat takdirektiv
- Impact assessment - "konsekvensanalys"

EUs NEC Direktiv – en del i "luftpaketet"

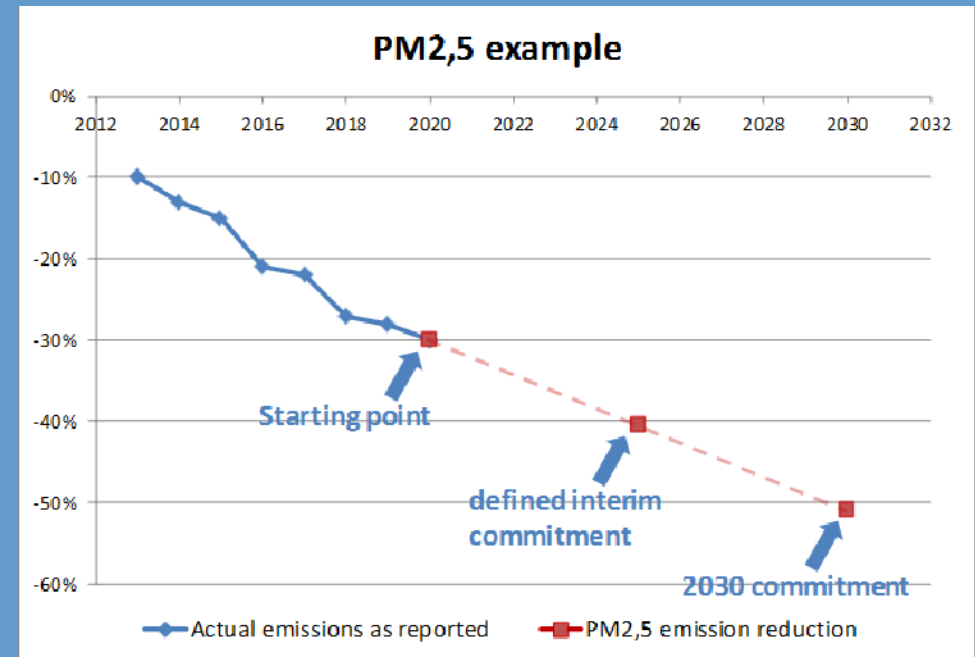

Samma nivå på taken som i Göteborgsprotokollet för år 2020

Kommissionens föreslagna tak
2005-2030

SO ₂	81% (SE 22%)
NO _x	69% (SE 66%)
NM VOC	50% (SE 39%)
NH ₃	27% (SE 17%)
PM _{2,5} (BC)	51% (SE 22%)
CH ₄	33% (SE 18%)
"zero cost" scenario	

Vilka förbättringar luftpaketet väntas ge år 2030 jfr 2005 = **övertygande** ?

Hälsa

50% minskad dödlighet p g a $PM_{2,5}$

34% minskad dödlighet (akut) p g a marknära ozon

Övergödning

Minskad med 400 000 km²

Förurning

157 000 km² av skogsekosystem räddas från förurning

Och det är billigt !

Kostnad ca € 3,3 miljarder/år

Nyttan (endast hälsa) utöver referensscenariot € 38-139 miljarder/år

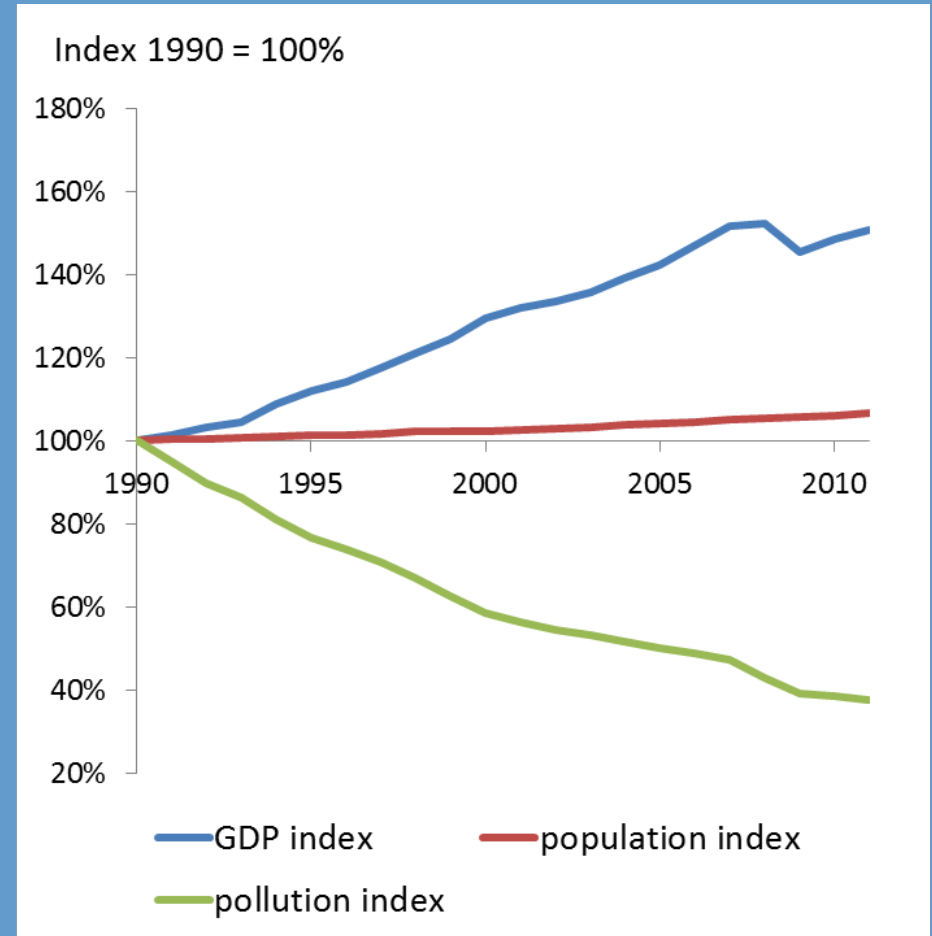
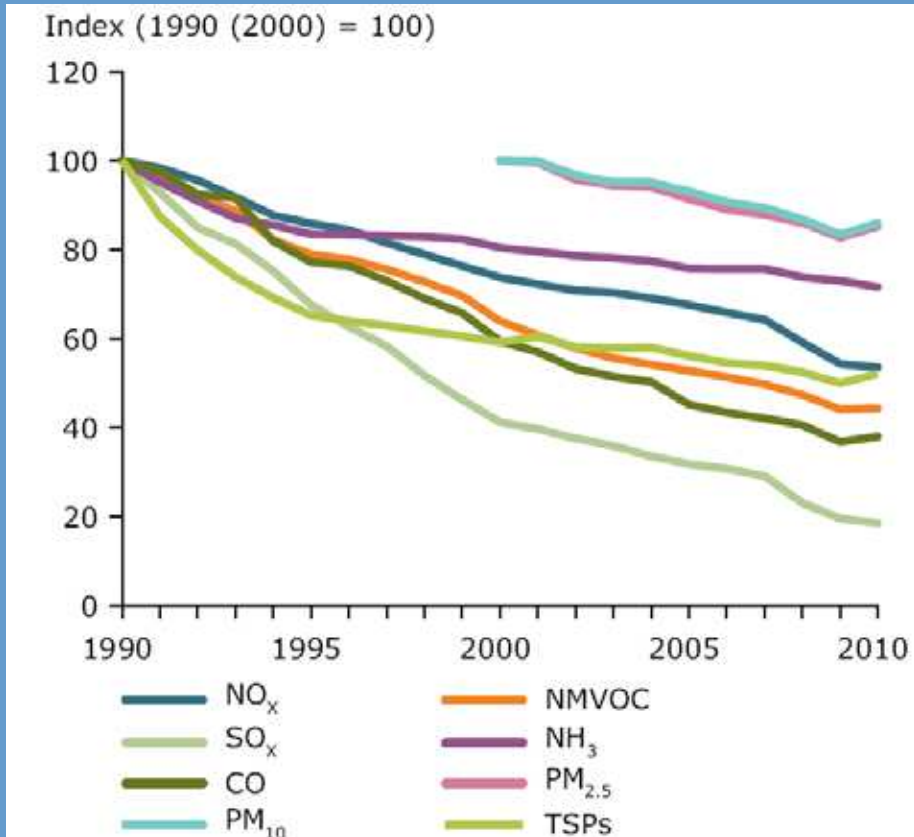
Nyttan överstiger kostnaden - med marginal.

Ännu billigare om EU har en ambitiös klimatpolitik

I Sverige ca 1,2 miljarder SEK

700 miljoner SEK vid en ambitiös klimatpolitik

Effekten av internationella överenskommelser: minskade utsläpp och ekonomisk tillväxt

EU utsläppstrend. Källa KOM 2013

Rådet

- Allmän riktlinje tog i december 2015
- Metan stryks
- Mer flexibilitet
- Lägre ambitionsnivå
- Ojämn bördefördelning - instrumentet ur spel ?

Parlamentet

- Stödjer i stort KOMs förslag
- Tak på metan (undantaget idisslare)
- Mindre flexibilitet
- Vill se en skärpt ambitionsnivå
- Har börjat diskutera bördefördelningen

Triloger

- Pågår under våren 2016
- Till sommaren ?
 - Nytt NECD
 - Omtag- 2a läsning

Vad driver Sverige internationellt ?

- **En övergripande ambitionsnivå i internationella avtal som möjliggör att EU kan klara sina långsiktiga miljömål (7MHP), att WHO:s riktlinjer för hälsa klaras samt att Sveriges kan klara sina nationella miljömål.**
- Värnar ekosystemaspekten
- Ett av de mest ambitiösa länderna
- Få allierade

- Strategin ska bidra till att nå:
 - de luftrelaterade miljökvalitetsmålen
 - gränsvärdena i luftkvalitetsdirektivet
 - reduktionsnivåerna i takdirektivet
 - våra åtaganden i luftvårdskonventionen
- Förslag till etappmål
- Förslag till styrmedel och åtgärder
- Ta hänsyn till synergier med klimat
- Gemensamt slutbetänkande 1 juni 2016 (luft & klimat)

Vad vill politikerna ? I skuggan av klimatfrågan ?

Internationella avtal avgörande, men även ytterligare utsläppsminskningar i Sverige krävs

- Såväl vår export som vår import av utsläpp behöver minska
- Vissa problem måste åtgärdas lokalt/nationellt

PM 10

slitagepartiklar

Dioxiner

NH₃

O₃

VOC

Nox

Bens(a)
Pyren

NO₂

PM 2,5

BC

Småskalig vedeldning

trafikminskningar

Sammanfattning

- Internationellt samarbete är avgörande för att vi i Sverige ska ha möjlighet att klara våra luftrelaterade miljömål - Men vi måste också göra vår del av jobbet !!!
- Hälsifrågan driver mer än ekosystem
- Andra frågor upptar politikernas intresse. Ex flyktingkrisen, terrorism, klimat...
- Andra världsdelar driver mer än Europa.
- EU - både drivkraft och broms.
- Sverige är en drivkraft i EU och internationellt
- Individer - driver eller bromsar
- Egoismen bromsar
Världen har aldrig varit rikare...
.....men det finns inga resurser till det vi har gemensamt ansvar över.

An aerial photograph of a city, likely New York City, showing a dense urban landscape. In the background, a tall skyscraper, the Empire State Building, is visible. The foreground is filled with various buildings, including a large, modern structure with a curved facade. The sky is clear and blue.

TACK !